

Salona und seine Nekropolen, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Abhandlungen N. F. H. 96, München 1987. A. Gl.

STARI JANKOVCI, selo *Jl* od Vinkovaca. U župnoj crkvi Sv. Marije (1780) kasnobarokno-klasicistički glavni oltar, propovjedaonica s reljefima, orgulje J. I. Zeisskea (1777), konzola od kovana željeza za zvonice s motivima u stilu rokoka. — Na području sela su nalazi iz neolitika i eneolitika.

STARI MIKANOVCI → MIKANOVCI

STARK, Dragutin, slikar (Prag, 19. II. 1822 — Zagreb, 23. IX. 1877). Studirao je na akademijama u Pragu i Beču (1834–42). God. 1849. dolazi u Zagreb, gdje podučava crtanje na privatnim školama, od 1854. do smrti profesor na zagrebačkoj realci. Pisao pedagoške rasprave, slikao portrete zagrebačkih građana u duhu kasnoga bidermajera (*Domorodac u ilirskoj odori*, 1849) te pejzaže i vedute (*Pogled na Zagreb sa sjevera*, 1859).

LIT.: A. Simić-Bulat, Sjeverozapadna Hrvatska, u katalogu: Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1961, str. 27, 215. — M. Schneider, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940, Zagreb 1977, str. 16–17. R. He.

STAROHRVATSKA PROSVJETA, časopis za srednjovj. arheologiju i povijest umjetnosti, osn. 1894. kao glasilo Hrvatskoga starinaruskog društva; utemeljitelj fra L. Marun, prvi urednik F. Radić. Izlazio do 1904. Ponovno pokrenut 1927; nakon samo tri sveska dokinut za vrijeme šestojanuarske diktature. Obnovljen je 1949. u trećoj seriji kao glasilo Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika, Split. Gl. urednici, osim F. Radića, bili su M. Abramčić, F. Šišić i Č. Iveković, potom S. Gunjača i D. Jelovina.

LIT.: N. Bezić-Božanić, Starohrvatska prosvjeta, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1986, 12. J. Bil.

STAROKRŠĆANSKA (RANOKRŠĆANSKA) UMJETNOST, naziv za umjetnost kršćana koja se u prvim stoljećima (II/III – VI/VII. st.) razvila na području Rimskoga Carstva. U prvo se vrijeme s. u. likovno nadovezuje na kasnu fazu rimske umjetnosti, a promjena stila dogodit će se prijelazom u kasnu antiku, kada se umj. iskaz od osjetilnoga usmjerava na idealno i transcendentalno (spiritualizacija, apstrakcija, plošnost, reprezentativnost). Unutar starokršćanske umjetnosti razlikuju se dvije razvojne faze; prva obuhvaća razdoblje najstarijih, uglavnom sepulkralnih spomenika, a druga period nakon Milanskoga edikta (313), kada kršćanstvo postaje službeno priznata vjera. Počinje se uviđati velika socijalna važnost likovne umjetnosti, što dovodi do reprezentativnosti (bazilike, krstionice, episkopiji, groblja) i raznovrsnosti (freske, mozaici, sarkofazi, bjelokosni predmeti) umj. oblika. U prvim desetljećima VI. odn. VII. st. s. u. na grčkome Istoku

STARIGRAD-PAKLENICA, crkva Sv. Petra

pod utjecajem Carigrada prelazi u ranobiz. umjetnost, a na Zapadu, na osnovi neprekinute tradicije djelomično »barbarizirane« kasnoant. umjetnosti u ranosrednjovj. umjetnost.

Prvi su kršć. spomenici na području Hrvatske (druga pol. III. st.) oratoriji u privatnim kućama (*domus ecclesiae*), u kojima su neke prostorije

D. STARK, *Pogled na Zagreb sa sjevera*. Muzej grada Zagreba